

**GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA**

Warszawa, dnia 27.04. 2016 r.

DOOŚ-sooś.410.6.2016.EP

**Pani
Magdalena Bukowska
Dyrektor
Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych**

Szanowne Pani Dyrektor

W związku z przekazaniem przy piśmie z dnia 25 marca 2016 r. do zaopiniowania w trybie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, dalej: *ustawa ooś*) projektu „Programu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatycznych do roku 2020. Program zintegrowany Lasów Państwowych. Perspektywa finansowa 2014-2020” (dalej: Program) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (dalej: Prognoza), przedstawiam następujące stanowisko.

Przedłożony Program określa ramy działań dotyczących małej retencji oraz ochrony przeciwpożarowej na obszarach leśnych planowanych do realizacji przez PGL Lasy Państwowe przy wsparciu środków zewnętrznych. W Programie wyznaczono cel długookresowy polegający na przygotowaniu lasów na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz cele krótkookresowe, wśród których znalazło się zmniejszenie podatności ekosystemów leśnych na zagrożenia związane z suszą oraz wzmocnienie funkcji retencyjnych, zmniejszenie skali szkód w ekosystemach leśnych związanych z erozją wodną, a także rozwój i unowocześnienie systemu rozpoznawania oraz szybkiego reagowania na zagrożenia związane z pożarami lasów. Program przewiduje realizację wielu rodzajów przedsięwzięć zlokalizowanych w obrębie cieków wodnych, dolin potoków górskich i rzek nizinnych, rowów melioracyjnych, istniejących zbiorników wodnych lub ich historycznych lokalizacji, obszarów mokradłowych, zboczy, dróg technicznych i szlaków zrywkowych usytuowanych przede wszystkim w ekosystemach leśnych. W Programie nie zdefiniowano listy konkretnych przedsięwzięć. Na podstawie zapisów Programu w Prognozie wyodrębniono 32 typy działań, przewidzianych do realizacji, które mogą charakteryzować się zróżnicowanym oddziaływaniem na środowisko. Będą to m. in. budowa dostrzegalni przeciwpożarowych; budowa lub modernizacja zbiorników wodnych i suchych; przywracanie funkcji obszarom mokradłowym poprzez budowę zastawek, progów i stopni, zatykanie

odpływów i drenaży, zasypywanie rowów melioracyjnych; budowa opóźniaczy odpływu wody w rowach; naturalizacja i meandryzacja rzek; zabezpieczanie infrastruktury leśnej w formie budowli kontrolujących osuwiska oraz nadmierny transport rumowiska, techniczno – przyrodniczego zabezpieczenia brzegów, zabudowy biologicznej stoków i brzegów, likwidacji zbędnej zabudowy, czy przebudowy przepustów i progów.

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji mają służyć przede wszystkim wzmocnieniu odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w nizinnych i górskich ekosystemach leśnych, stąd założenia Programu należy ocenić pozytywnie. Ważne wydają się również planowane w ramach Programu badania naukowe dotyczące procesów klimatycznych oraz ich wpływu na drzewostany, w oparciu o wyniki których ma zostać opracowany system leśnych wskaźników zmian klimatu (cel 1.4 Programu). Również pozytywnie trzeba ocenić propozycję poszerzenia powyższych badań i ich realizację w zakresie wpływu na bioróżnorodność, w szczególności zagrożone gatunki i siedliska przyrodnicze, którą zawarto w Prognozie (s.44).

Prognoza do przedmiotowego Programu została wykonana zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Celem zapobiegnięcia oraz minimalizacji potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, związanych z realizacją Programu, zasadne jest stosowanie jej zapisów po uwzględnieniu wymienionych poniżej uwag.

W analizach oddziaływań na środowisko, zarówno w odniesieniu do typów przedsięwzięć, jak i na poziomie skumulowanym – które to scharakteryzowano na przykładzie kilku nadleśnictw, w których przewiduje się realizację największej liczby przedsięwzięć - nie wykazano znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Jednak z uwagi na ogólność przedmiotowego Programu zaleca się, aby w Prognozie oraz Programie zamieścić zapisy zastrzegające, że realizacja przedsięwzięć będzie możliwa dopiero po przeanalizowaniu możliwego oddziaływania na środowisko, zgodnie z trybami przewidzianymi w prawie, i dokonania (w razie stwierdzenia takiej konieczności) analizy przesłanek określonych w art. 34 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.). Zdaniem Autorów Prognozy „założenia realizacyjne sformułowane w Programie mają charakter ogólny i mogą być niewystarczające, żeby skutecznie ograniczyć ryzyko negatywnych oddziaływań na gatunki i siedliska przyrodnicze. W związku z powyższym wskazane wydaje się przygotowanie szczegółowych wytycznych realizacyjnych, które określą zasady lokalizacji i projektowania obiektów, prowadzenia prac oraz eksploatacji obiektów.” Przywołana wskazówka jest założeniem słusznym, jednak działania zapobiegawcze i łagodzące negatywny wpływ na środowisko, o których mowa powyżej, powinny zostać przedstawione na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, już w treści Prognozy (art. 51 ust. 2 pkt. 3a ustawy o oś). Wobec powyższego zaleca się, aby wszystkie rekomendacje dotyczące zapobiegania i minimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko, które wskazano w Prognozie, zostały ujęte w jednym zestawieniu i uzupełnione w taki sposób, by w jak najwyższym stopniu ograniczyć niekorzystne oddziaływania wynikające z realizacji przedmiotowego Programu.

Ponadto zasadne byłoby sformułowanie bardziej szczegółowych zaleceń odnoszących się do zagadnień ochrony przyrody, np. prowadzenie prac z uwzględnieniem wymagań ekologicznych gatunków zwierząt, roślin i grzybów. Zaplanowane przedsięwzięcia podczas realizacji winny uwzględniać terminy tarła ryb, okresy lęgowe ptaków oraz rozrodu płazów i bobra europejskiego (*Castor fiber*), w których to nie można dokonywać działań negatywnie wpływających na ww. grupy fauny.

Korekty wymaga sformułowanie dotyczące postępowania w odniesieniu do gatunków objętych ochroną, o którym mowa w kontekście roślin m. in. na s. 302 Prognozy. Należy zaznaczyć, że w stosunku do gatunków objętych ochroną, możliwe jest jedynie uzyskanie decyzji administracyjnej stanowiącej zgodę na odstępstwa od zakazów w stosunku do nich ustalonych. Jednocześnie wskazane byłoby, aby w Prognozie znalazły się zapisy dotyczące ewentualnej konieczności uzyskania niniejszego odstępstwa zarówno w odniesieniu do roślin, jak też zwierząt i grzybów, co powinno dotyczyć przede wszystkim etapu realizacji inwestycji, a nie tylko etapu przygotowania dokumentacji projektowej – jak wskazano na s. 301-302 Prognozy. Zaleca się również uwzględnienie odpowiednich

zaleceń w stosunku do przedsięwzięć prowadzonych na obszarach objętych ochroną np. wynikających z przyjętych dla nich dokumentów, takich jak: *plany ochrony*, czy *plany zadań ochronnych*.

Zasadna jest propozycja Autorów Prognozy odnośnie uporządkowania zaleceń realizacyjnych już ujętych w Programie (s. 41 Prognozy).

Monitoring prewencyjny zaproponowany w ramach rozdziału 11 Prognozy – *Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania*, który będzie polegał na weryfikacji w terenie przedsięwzięć „*podwyższonego ryzyka negatywnego wpływu na środowisko*” zanim „*zostaną włączone w zakres przedsięwzięć realizujących analizowany Program*”, jest jak najbardziej wskazany, jednak stanowi de facto działanie zapobiegawcze/minimalizujące, a nie metodę analizy skutków realizacji przedmiotowego Programu. Zaleca się usunięcie monitoringu prewencyjnego z treści rozdziału 11 i uwzględnienie go w części Prognozy traktującej o działaniach minimalizujących i zapobiegawczych. Zwracam również uwagę, że zapisy Prognozy powinny wprost wskazywać, które przedsięwzięcia kwalifikują się do grupy „*podwyższonego ryzyka negatywnego wpływu na środowisko*” i w związku z tym podlegają niniejszemu zaleceniu.

Przedstawiam również uwagi techniczne do Prognozy, które nakierowane są na poprawę jakości przedłożonej dokumentacji. Zaleca się:

- korektę kwalifikacji Programu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (str. 51). Podstawą jej wykonania jest art. 46 pkt. 2 *ustawy ooś*, nie zaś art. 46 pkt. 1 i art. 50 *ustawy ooś*;
- korektę przywołanej na str. 51 wersji *ustawy ooś*. Obowiązujący akt posiada następujący dziennik ustaw: Dz. U. z 2016 r., poz. 353;
- opatrzenie tabel zamieszczonych w rozdziale 6 „*Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko*”, rozdziale 7 „*Ocena kumulacji oddziaływań*” oraz rozdziale 10 „*Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie*”, legendami wykorzystanych oznaczeń, bądź umieszczenie odniesień do części Prognozy zawierających stosowne opisy metodyczne.

2 powołanie
Z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
p.o. Zastępcy Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Marek Kajs

